

केवल मूल्यांकनकर्ता के उपयोग हेतु!

माध्यमिक शिक्षा मण्डल, मध्यप्रदेश, भोपाल 32 पृष्ठीय

विषय Subject: **SANSKRIT**

विषय कोड Subject Code :

512

परीक्षा का दिनांक / Date of Exam

090224

उत्तर देने का माध्यम

Medium of answering the paper :

HINDI

प्रश्न पत्र का सेट

Set of the Question paper : D

मार्क करने हेतु उदाहरण :-

सही तरीका :-

● ○ ○ ○

गलत तरीका :-

⊗ ⊙ ⊚ ⊛ ⊜

नोट :-

इस शीट को भरने के पूर्व पृष्ठ भाग में दिए गए उदाहरण देखें।

© MO
6987619
SUS
512SANSKRIT
Med. 3
3
Reg.
75120354

केवल परीक्षक द्वारा भरा जाये। प्रश्न क्रमांक के सम्मुख प्राप्तांकों की प्रविष्टि करे।

प्रश्न क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक	प्राप्तांक (अंकों में)	प्रश्न क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक	प्राप्तांक (अंकों में)
1			17		
2			18		
3			19		
4			20		
5			21		
6			22		
7			23		
8			24		
9			25		
10			26		
11			27		
12			28		
13					
14					
15					
16					

परीक्षक एवं उपमुख्य परीक्षक द्वारा भरा जाये ↓

प्रमाणित किया जाता है कि अन्दर के पृष्ठों के अनुरूप मुख्य पृष्ठ पर अंकों की प्रविष्टि एवं अंकों का योग सही है।

निर्धारित मुद्रा : नाम, पदनाम, मोबाईल नम्बर, परीक्षक क्रमांक एवं पदांकित संस्था के नाम की मुद्रा लगाएं।

उप मुख्य परीक्षक के हस्ताक्षर एवं निर्धारित मुद्रा

संजय कुमार सिंगौर
एकीकृत शा. हाई. स्कूल तिलई
74327

परीक्षक एवं उपमुख्य परीक्षक द्वारा भरा जाये

2

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र. 01

उत्तर (i) षष्ठी

उत्तर (ii) एकवचनम्

उत्तर (iii) सर्वता

उत्तर (iv) रमा

उत्तर (v) द्वितीया

उत्तर (vi) बहुवचनम्

B
S
E

$$6 + 6 = 12$$

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र००२

उत्तर (i) दुर्लभः

उत्तर (ii) सत्वरम्

उत्तर (iii) श्वेतः

उत्तर (iv) ज्वनी

उत्तर (v) जलम्

उत्तर (vi) समलम्

B

12 + 18 = 30

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र 003

- उत्तर (i) सूर्योदय → गुण स्वर संधि:
- उत्तर (ii) अनुबु रूपम् → अव्ययीभाव समास
- उत्तर (iii) चौरभयम् → तत्पुरुष समास
- उत्तर (iv) त्रिभुवनम् → द्विगु समास
- उत्तर (v) पुस्तकालयः → दीर्घ स्वर संधि:
- उत्तर (vi) विशदलः → निः + दल

B
S
E

18 + 6 = 24

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र 004

उत्तर (i) मातुः।

उत्तर (ii) विद्याधनं।

उत्तर (iii) 'ल्यप्' प्रत्यय।

उत्तर (iv) 'तुमुन्' प्रत्यय।

उत्तर (v) क्षीत्वा।

उत्तर (vi) कालायसचक्रम्।

B
S
E

7

50 + 40 = 30

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र. 06

उत्तर :- मयूरः पिच्छानुदघाटय नृत्यमुद्रायां स्थितः भव

प्रश्न क्र. 07

उत्तर :- मूकम्पस्य केन्द्रबिन्दुः कच्छ जनपदः आ

प्रश्न क्र. 08 (अथवा)

उत्तर :- नाना यदा सरः सङ्गौघम् अञ्चति तदा मीनः दी गतिं प्राप्नोति।

[Redacted]

भाग पूर्व पुस्तक

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र ००९

उत्तर :- कुशलवयोः वंशस्य कर्ता सहस्रादीधितिः ।

प्रश्न क्र ०१०

उत्तर :- सुरभिः इन्द्रस्य प्रश्नस्य उत्तरं वदति यत् -
"हे वासव ! अहं पुत्रस्य दैन्यं दृष्ट्वा रोदिमि ।"

प्रश्न क्र ०११

उत्तर :-

- (ii) मार्गं सा रक्तं व्याघ्रम् अपश्यत् ।
- (iv) व्याघ्रः व्याघ्रमारी इयमिति मत्वा पलायितः ।
- (i) जम्बुककृतौत्साहः व्याघ्रः पुनः काननम् आगच्छत् ।

ESSE

47 + 43 = 90

प्रश्न क्र.

(iii) ~~प्रत्युत्पन्नमतिः सा अृगात्म आक्षिपन्ती।~~

प्रश्न क्र ०१२

उत्तर (ii) ~~स्मार्त्तेन ग्रन्थः पठ्यते। त्वं सत्यं कथितवान्।~~

उत्तर (iii) ~~कार्त्तव्यं विकस्य संततिः पालयते।~~

प्रश्न क्र ०१३

उत्तर (i) ~~कासाम् माता स्तुरभिः आसीत् ?~~

उत्तर (ii) ~~चातकः कुत्र वसति ?~~

B
S
E

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र ०१५

उत्तर (i)

कः

कम्

अम्बुकः

व्याघ्रम्

व्याघ्रः

अम्बुकम्

उत्तर (ii)

काकः

पिकम्

प्रश्न क्र ०१६

आलस्यम् हि गनुष्याणाम् महान् रिपुः ।
नास्त्युद्यमसमः

B
S
E

$$47 + 5 = 52$$

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र 015

सम्पत्तौ च विपत्तौ च महताम् रक्करूपता ।
उदये सविता रक्तौ रक्तश्चास्तमये तथा ॥

B
S

प्रश्न क्र 016

उत्तर (i) वृक्षान् पत्राणि पतन्ति ।

उत्तर (ii) सुरवे नमः ।

प्रश्न क्र 017

उत्तर (i) वादिः

उत्तर (ii) शव

उत्तर (iii) पिक्कः

प्रश्न क्र.

उत्तर (v) सदा

प्रश्न क्र ०१४

उत्तर (i) निर्धनः जनः किञ्चिद् वित्तमुपाजितवान् ।

उत्तर (ii) सः तैव वित्तेन स्वपुत्रम् एकस्मिन् महाविद्यालये प्रवेशं दापयितुं सफलौ जातः।

उत्तर (iii) तत्तन्वयः आध्ययने संलग्नः समभूत् ।

प्रश्न क्र ०१९

उत्तर (i) गुणी गुणं वेत्ति।

उत्तर (ii) बली बलं वेत्ति।

B
S
E

उत्तर (ii) पित्रो वसन्तस्य सु गुणं वैति।

प्रश्न क्र. 20
(अथवा)

उत्तर (i) वन्यजीवाः भक्षकं रक्षकपदयोग्यं न मन्यते।

उत्तर (ii) सिंहेन बहुकालपर्यन्तं शासनं कृतम्।

उत्तर (iii) खगः ख्व वनराजः भविष्यति इति।

B
S
E

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र 021

उत्तर (i) ~~संस्कृतपरिवारः हरियाणाराज्ये यमुवानगरमण्डले~~
अस्ति।

उत्तर (ii) ~~प्राध्यापकः अभिमन्यवे शतं रूपयकाणि दत्तवान्।~~

उत्तर (iii) ~~तस्य युवकस्य प्रतिभां दृष्ट्वा प्राध्यापकः~~
~~अभिमन्यवे शतं रूपयकाणि दत्तवान्।~~

उत्तर (iv) ~~युवकः प्रतिदिनं गीतायाः श्लोकान् पठित्वा -~~
~~पठित्वा सर्वान् श्लोकान् अस्मरत्।~~

B
S
E

Taddy

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र. 22

सैवायाम्,
 प्राचार्य महोदयः,
 ज्ञान ज्योति उच्च. माध्य. शाला,
 नैनपुरम्, मण्डला (म. प्र.)

विषयः अवकाशार्थम् प्रार्थनापत्रम् ।

महोदय,

सविनयं निवेदनम् अस्ति यद् आहम् अद्य सह
 ज्वरपीडितो अस्मि। अतः विद्यालयम् आगन्तुं असमर्थः
 रगतस्मात्

B
S
E

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र. 22

स्वीवायाम्,

~~प्राचार्य महोदयः,~~

ज्ञान ज्योति उच्च. माध्य. शाला,
नैनपुरनगरम्, मण्डला (म. प्र.)

विषयः ~~अवकाशार्थम् प्रार्थना पत्रम्।~~

महोदयः,

सविनयं निवेदनम् अस्ति यद् अहम् सहसा
ज्वरपीडितो अस्मि। एतस्मात् कारणात् अद्य विद्यालयं
आगन्तुं असमर्थः अस्मि। अतः प्रार्थये यत् दिनत्रयस्य
अवकाशं स्वीकुर्वन्तु श्रीमन्तः।

धन्यवादः।

~~दिनांक~~

09/02/2024

अवधीया विनीतः शिष्या

नाम - रमा

कक्षा - परसवी - 12

B
S
E

प्रश्न क्र.

प्रश्न क्र. 25

कविः कालिदासः

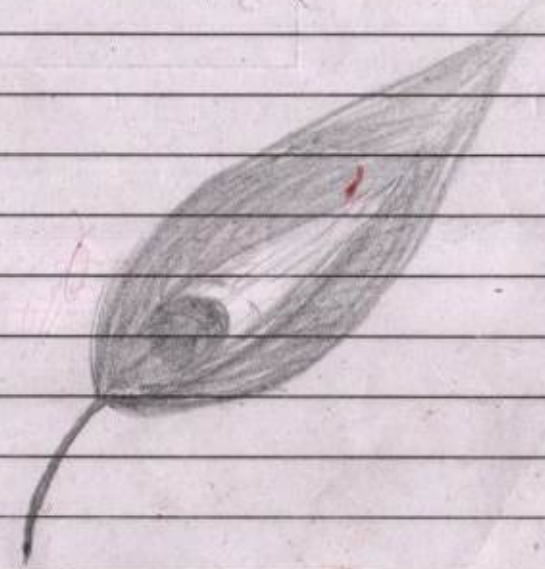
महाकविः कालिदासः मम प्रियः कवि अस्ति। सः संस्कृत
भाषायाः श्रेष्ठतमः कविः अस्ति। यादृशः रस-प्रवाह कालिदास
काव्येषु विद्यते तादृशः अन्यत्र नास्ति। सः कविकुलशिरीष
कविः अस्ति।

तस्य रचनाः निम्नः अस्ति :-

नाटकानि ⇒ (i) अम्बिज्ञानशकुन्तलम्
(ii) विक्रमोर्वशीयम्
(iii) मालविकाग्निमित्रम्

महाकाव्य ⇒ (i) कुमारसंभवम्
(ii) रघुवंशम्

गीतिकाव्य ⇒ (i) ऋतुसंहारम्
(ii) मैघदूतम्

प्रश्न क्र.

कालिदासस्य प्रकृति चित्रणः अतीव रम्यम् अस्ति। चरित्र-
चित्रणे कालिदासः अतीव पटुः अस्ति।

कालिदासः महाराजविक्रमादित्यस्य सभाकविः
अस्मिन् आसीत्। अनुमीयते यत्तस्य जन्मभूमिः उज्जयिन्या
आसीत्। मैघदूते उज्जयिन्याः शोभ्यम् वर्णनम् च भवति
कालिदासस्य उपमा प्रयोगः अपूर्वः अस्ति।

आचार्य दण्डिना सम्यगैवीकृतम् -

उपमा कालिदासस्य।

B
S
E

99.1mm x 33.8mm